

ПІЗНАВАЛЬНІ ПРОГУЛЯНКИ ВИХІДНОГО ДНЯ

Сучасні батьки здебільшого так заклопотані буденними турботами, що мало дбають про організацію родинного дозвілля. Навіть якщо сім'ї вдається вибратися у вихідні в природу, то нерідко кожен займається своїми справами. Покажіть батькам користь спільного відпочинку і для розвитку малюків, і для зміцнення стосунків у родині. Допоможіть спланувати прогулянку, обрати цікаві ігри, досліди, провести пізнавальні бесіди, що сприяють закріпленню набутих малюком у дитсадку знань і вмінь. Така допомога дасть добрі результати.

СПІЛЬНІ ПРОГУЛЯНКИ: КОРИСНО І ЦІКАВО

Напружений життєвий ритм сьогодення, а також те, що більшість часу сучасні дошкільнята проводять у дитячому садку, призводять до того, що малюкам бракує батьківської уваги та піклування.

Саме тому вважаємо особливо значущими організовані батьками разом з дітьми прогулянки вихідного дня.

У чому ж вбачаємо значення цих сімейних заходів?

По-перше, в можливості щоразу спостерігати, як крок за кроком з вашою допомогою малюк пізнає навколишній світ.

По-друге, з таких прогулянок проростає багатий духовний світ сина чи доньки. Шановні тата й мами, якщо у вашій сім'ї ще немає такої традиції, щиро радимо: започаткуйте її!

Організуючи спостереження за цікавими об'єктами, залучаючи малюка до спільної корисної праці, проводячи цікаві досліди й експерименти, ви задовольняєте його потреби в русі, грі та пізнанні навколишнього світу, сприяєте гармонійному розвитку особистості, формуванню екологічного світогляду й створенню цілісної реалістичної картини світу.

За будь-якої нагоди, в будь-яку пору року, аби тільки дозволяла погода, вирушайте до лісу, парку, луку, водойми, щоб помилуватися неосяжними просторами та красою рідної землі. Захопіть із собою гостинці для лісових мешканців і разом облаштуйте для них їдальню. У найзатишнішому куточку зупиніться на відпочинок. Можливо, вам пощастить побачити білочку, поспостерігати за роботою дятла, рухом хмарин по небу, знайти сухий корч дивної форми і разом виготовити якусь цікаву поробку.

Покажіть малюку красу вечірнього неба чи росяного ранку, тремтливого листочка та веселого сонячного промінчика, чарівної квітки, що тільки розкриває свої пелюстки, яблуневої гілки, яка згинається під тягарем соковитих плодів, — і в маленькому сердці зародиться чуття краси, таке необхідне для формування естетичних смаків та ідеалів. Перев'яжіть із сином чи донькою зламану гілку, приборіть галявину від сміття, і малюк почне дивитися на світ очима зацікавленої людини, за- хисника рідної природи.

Разом поспостерігайте, як перед дощем стуляють свої пелюстки квіти, як літають над квітучим деревом бджоли, — і ви переконаєтеся, скільки нескінченних "чому?", "як?", "навіщо?" виникає у малюка. Треба тільки бути готовими до розмови.

Ніколи не відмахуйтеся, не відкладайте на потім, а намагайтеся разом з дитиною знайти відповідь, підведіть її до самостійних висновків, допоможіть установити причинно-наслідкові зв'язки між різними явищами.

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНІ ІГРИ ПІД ЧАС ПРОГУЛЯНКИ

Радимо батькам під час дозвілля на природі організовувати спільні інтелектуальні ігри. Їх можна проводити під час поїздки, походу або на привалі. Вони не обмежені за кількістю та віком гравців. Будь-які явища природи, предмети, об'єкти, життєві ситуації, які трапилися з вами на прогулянці, можна задіяти в грі.

Розпочнемо з ігор, які впливають на сенсорний розвиток (формування навичок розрізнення ознак предметів: форми, розміру, кольору, смаку тощо).

УПІЗНАЙ ПРЕДМЕТ НА ДОТИК

Під час прогулянки знаходьте і розглядайте різні дрібні предмети: камінчики, гілочки, плоди, шматочки кори тощо. Збирайте їх у непрозорий мішечок, коробочку, пакет. Запропонуйте дитині тільки на дотик, не підглядаючи, впізнати предмет і розповісти про нього.

КЛАСИФІКАЦІЯ

Той самий “скарб” з маленьких предметів упорядковуємо від найбільшого до найменшого чи навпаки.

Можна запропонувати дитині назвати, описати та розсортувати їх за природними якостями (дерев'яні, паперові, кам'яні тощо), згрупувати за кольором, формою або за будь-якою іншою ознакою.

Продовжуємо іграми на розвиток мислення (вміння розмірковувати, відповідати на запитання, визначати головне, встановлювати спільні та відмінні властивості об'єктів, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, порівнювати, узагальнювати, диференціювати їх).

БУВАЄ - НЕ БУВАЄ

Спостерігаючи під час прогулянки за різними явищами, об'єктами природи, дитина або дорослий пропонують реальну чи нереальну життєву ситуацію, запитуючи “Буває чи не буває?”

ВІДГАДАЙ ЗА ОПИСОМ

Дорослий або дитина пригадують традиційні загадки чи придумують їх самі, наприклад, описують природний предмет, об'єкт чи явище, не називаючи його. Усі інші мають відгадати, що це.

ВІДШУКАЙ ДЕРЕВО

Зберіть листочки або плоди різних дерев, розгляньте їх з дитиною. Запропонуйте знайти відповідні дерева. Спонукайте пригадати їхні назви.

ХТО ШВИДШЕ ПОЛІЧИТЬ?

Перелічуйте все, що ви бачите навкруги, закріплюючи навички кількісної та порядкової лічби. А спостерігаючи, як прилітають і відлітають птахи, комахи тощо, можна здійснювати найпростіші усні обчислення на додавання та віднімання.

Якщо ви плануєте тривалий відпочинок на березі озера, лісовій галявині, у полі чи лузі, доцільно взяти із собою шахи, шашки, доміно чи лото. Ознайомте дітей з правилами гри, поділіться сімейними таємницями виграшних комбінацій, навчіть радіти перемозі й не засмучуватися через поразку.

Стануть у пригоді й ігри, які розвивають сприймання, пам'ять та увагу. Наприклад, такі.

НАЗВИ ПО ПОРЯДКУ

Викладаємо камінчики, гілочки, плоди, шматочки ланцюжком у певному порядку. Просимо малюка запам'ятати їх розташування. Закриваємо ланцюжок серветкою і

просимо назвати, в якому порядку розташовані предмети. (Викладати предмети може й дитина, тоді дорослий запам'ятовує і називає їх).

ФОТОГОРАФ

Просимо дитину уважно роззирнутися навкруги. Запам'ятати, "сфотографувати" все, що вона бачить. Потім повертаємо її обличчям до себе і просимо розповісти, що зображено на "фотографії" позаду неї.
Корисними будуть й ігри, спрямовані на розвиток уваги.

НА ЩО СХОЖЕ?

Дорослий з дитиною розглядають цікавий предмет, об'єкт, явище, намагаючись визначити, на що це схоже (наприклад, дерево, куц — на їжачка, корабель тощо).
Зверніть увагу на хмаринки, пофантазуйте, на що вони схожі, складіть про них оповідання-казку. Нехай дитина вдома пригадає складену казку й перекаже її бабусі, вам або друзям.

ВЕСЕЛІ СЛІДИ

Дорослий з дитиною залишають на мокрому піску сліди від рук та ніг. Потім прикрашають їх мушлями, камінчиками, домальовують так, щоб це було на щось схоже.
Варіантів ігор та розваг для пізнавального розвитку дітей під час спільного дозвілля безліч, але найважливіше — можливість емоційно розслабитися й отримати насолоду від спільної діяльності, нові яскраві та незабутні враження. У пригоді стануть фотоапарат, кольорові олівці, альбом.
Запропонуйте малюкові сфотографувати або намалювати квіти, якими ви милувалися разом, чи пейзаж, що вам запам'ятався. Це допоможе зберегти в пам'яті найцікавіші моменти сімейного відпочинку.

МАЛЕНЬКІ ДОСЛІДИ В ПРИРОДІ

Малюки — природжені дослідники. Тож батьки мають використовувати будь-яку можливість, щоб підтримувати у них вогник допитливості, бажання досліджувати й експериментувати. До прогулянок треба готуватися заздалегідь: продумайте, про що можна поговорити, де знайти цікаву інформацію: про мурашник, хмари та їх різновиди, буревії та використання вітру людиною, різні водойми тощо. Підготуйте допоміжні предмети.
Пропонуємо кілька варіантів дослідницьких завдань, які можна виконати в природі разом з дітьми.

ЩО ПЛАВАЄ?

Літньої пори на березі водойми можна вирити ямку і проводити дослід у ній або безпосередньо в річці. Вам знадобляться різні допоміжні предмети — дерев'яні (гілочки, брусочки), пластмасові (кришечки, пляшки з-під води), металеві (великий і маленький цвяхи), паперовий кораблик. По черзі опускайте у воду предмети, спостерігайте, що відбувається.

Діти мають дійти висновку, що плавучість об'єкта залежить від його ваги, форми та матеріалу, з якого він зроблений.

Не забудьте забрати з водойми предмети, з якими проводили дослід, акцентуйте на цьому увагу дитини. Поясніть, що не можна забруднювати природу.

ЯКИЙ ПТАХ СПІВАЄ?

Запитайте, чи можуть діти впізнати за голосом, який птах співає. Найчастіше у нашому довкіллі можна почути горобців, синиць, шпаків, соловейка, зозулю. По змозі запишіть голоси птахів, сфотографуйте пташок, а вдома прослухайте запис, роздивіться фото, пригадайте, якій пташці який голос належить. Знайдіть інформацію про цих птахів в енциклопедії або в інтернеті. Нехай дитина поділиться новими знаннями та враженнями з друзями.

Гуляючи з дітьми в природі, маємо пам'ятати: малюки не усвідомлюють ризику: в них немає відчуття страху, вони не мають досвіду, який підказав би, де на них може чатувати небезпека. Тому треба постійно пильнувати за дітьми.

Отже, важливо, щоб прогулянки в природу справді стали доброю сімейною традицією, яка передаватиметься з покоління в покоління. Це зробить ваші стосунки з дитиною міцними та щирими, і вам ніколи не загрожуватиме небезпека якоїсь недоброї днини опинитися перед закритою наглухо душею власного сина чи доньки.

ПОРАДИ БАТЬКАМ

ЯК ОРГАНІЗОВУВАТИ ПРОГУЛЯНКИ В ПРИРОДУ

- * Обов'язково обговоріть разом з дітьми план на вихідний день, врахувавши при цьому пропозиції та побажання всіх членів родини.
 - * Збираючись на тривалу прогулянку, обов'язково підготуйте й візьміть із собою аптечку, засоби особистої гігієни, питну воду та їжу, корисну для дитячого організму.
 - * Організуючи прогулянку, врахуйте режимні моменти.
 - * Будь-які розваги, пов'язані з поїздками та перебуванням маленької дитини в незнайомій місцевості, плануйте на перший з двох вихідних, щоб наступного дня малюк міг заспокоїтися й увійти у звичний ритм життя.
 - * Обов'язково ознайомте дітей з правилами поведінки в природі.
-
- Заздалегідь продумайте маршрут прогулянки, місця зупинок для відпочинку, спосіб пересування, подбайте про цікаві розваги та заняття для всієї родини (використовуйте дари природи, що траплятимуться вам дорогою, різні способи подолання перешкод, як-от пройти по зваленому стовбуру дерева тощо)